

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

בלק

◆◆◆

שנת

תשפ"ג

◆◆◆

גליון 209

בין המצרים

מי מרגיש כזה דבר? מי מרגיש את זה? אבל כנראה צריכים להרגיש ככה, כי אחרת על מה נבנה כל הדין. בגלל שיש יהודי אחד בבית הכנסת, אפי' הוא לא מכיר אותנו, ולפעמים אפי' אורח בא ואומר שיש לו ברית, מכים על השולחן, אין תחנון! כולם פטורים מתחנון, למה? כי כולם שמחים.. ומה השמחה יהודי עושה היום מצוה, דבר קטן כזה, זה כבר שמחה לכולם. משמע דהענין של ואהבת לרעך כמוך צריך להיות כ"כ חזק, לא רק שתאהב אותו ותתן לו לאכול, רק גם כשעושה מצוה, כזו שמחה צריכה להיות. ולהרגיש אה! יהודי עושה היום מצוה, אך האין מגיעים למדרגה כזו... כנראה שהשיא שצריך להיות זה ככה, והתורה ניתנה לפי מה שצריך האדם להיות, ואולי התנאים הקדושים היו כך, אולי הגר"א האריז"ל... היו ככה באמת...

הקב"ה נזהר ב"כבוד האדם" ומצאתי ברשימות, הערה גדולה שאמר פעם. וז"ל: רואים שהקב"ה נזהר שאדם לא יתבייש, לכן לא יודעים מאיזה גלגל מגולגל כל אחד, כי בודאי ה' מתבייש מאד מהעבירות, [ובפרט עריות]. ומזה ה' אדם צריך "ללמוד" שלא לבזות אחרים, ק"ו מהקב"ה.

ואף שלהקב"ה אין יצה"ר, בכל זאת יש ללמוד מהקב"ה, שהוא גדול כ"כ, והי' יכול לזלזל באדם מה אתה?! ואעפ"כ נזהר בכבוד האדם, כ"ש אדם שאינו כולם... ע"כ.

לא להרגיש "בטוח"...

ופעם האריך בשיחה, מה העיקר שגורם לאדם לזלזל ח"ו בחברו, וביאר בזה את הגמ' בגיטין, על אשרי אדם מפחד תמיד, [ונביא את יסודי הדברים].

אמרו חז"ל בגיטין (נ"ה ע"ב) אמר רבי יוחנן מאי דכתיב אשרי אדם מפחד תמיד, ומקשה לכו יפול ברעה אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים, והביאה שם הגמ' את כל המעשה שסילקו מביתו בבזיון וכו'.

ובתוס' שם הק' דברכות אמר' דרבי ישמעאל ברבי יוסי חזייה להווא גברא דקא מפחד, אמר ליה חטאה את דכתיב פחדו בציון חטאים, ופרין מקרא דהכא דכתיב אשרי אדם מפחד תמיד, ומוקי לה בדברי תורה שדואג שלא ישכח תלמודו וחוזר על משנתו תמיד, ומשמע דפחד אחר חטא הוא, ומ"ט אמר התם ר' יוחנן שהיה להם לפחד. ופי' תוס' דהתם נמי במעשה דקמצא ובר קמצא בא להם ע"י שבטחו על רוב טובתם ושלוותם לבייש את בר קמצא וכן לעמוד על בת קיסר והיה להם לפחד ולדאוג מן הפורענות ולא דמי לאדם המתפחד בחנם.

ויש להתבונן דלכא' חידש כאן ר' יוחנן טעם חדש על חורבן הבית? דבכל המקומות מבואר שנחרב משום "שנאת חנם" ובא ר' יוחנן ואומר טענה חדשה עליהם שהיה להם לפחד ולא פחדו.

בין אדם לחבירו

פתיחה לימי "בין המצרים", ידוע שבזמנים האלו של בין המצרים, יש גירוי היצר במיוחד למריבות, ואנשים מתגרים זה בזה על דברים קטנים.. מה שבזמנים אחרים לא היה בזה כלום!, כי דוקא בזמן הזה שזהו החטא רח"ל שגרם את החורבן, מתעורר היצר יותר לדבר זה. וחובה עלינו להתחזק בזה "תמיד", וביותר בימים אלו, [מדברי רבינו].

לשמוח עם חבירו

וכדי לפתוח בדבר "טוב" נפתח בהערה שכתב רבנו, לפני הרבה שנים.

וז"ל: מברכין הטוב והמטיב כשיש לעוד אדם שמחה, וכשיש רק לו שמחה, מברך שהחינו, אבל כשיש רק לחבירו אינו מברך, משמע שאין א' יכול להרגיש שמחה ממש כשאין לו עצמו שמחה. ומ"מ כשא' הנמצא בציבור יש לו ברית או סנדק, כולם לא אומרים תחנון. משמע דשמחת מצוה שייך גם כשרק לחבירו יש המצוה. ע"כ.

ואהבת לרעך כמוך

ופעם הרחיב הדיבור על זה, שרואים כמה צריך אדם להרגיש את שמחת חבירו. וכך אמר:

ישנו דין משונה, הנה יש דין שסנדק, מוהל, ובעל ברית, יום זה הוא "יום טוב" שלהם. ולכא' בשלמא הבעל ברית מובן שזה יו"ט אצלו, כי הוא שמח שנוול אצלו בן, אבל א"כ למה דוקא ביום הברית, ולא נאמר שיהא אצלו יו"ט ביום שנוול הבן? משמע שזה לא בגלל השמחה על הילד שנוול, רק משום שעושה מצוה, אך א"כ כל יום כשבן אדם עושה מצוה יהי' יו"ט, על מה שהתפלל היום, והניח היום תפילין? משמע דמצות מילה זה "מיוחד", דנכרתו עליה י"ג בריתות, והיא מצוה גדולה מאד לכן יש שמחה.

וממילא מובן למה הבעל ברית נחשב אצלו ליו"ט, וכן המוהל שעושה מצוה גדולה. אף שעיקר המצוה עושה האבא, אבל גם לו יש מצוה, והסנדק ג"כ כתוב שיש לו מצוה.

אבל הרי כל האנשים שבבית הכנסת ג"כ פטורים מתחנון, ואפי' יש "אלף" אנשים, כולם פטורים מתחנון. ומה השמחה שיש כאן, מה שיהודי עושה היום מצוה?!

יכולים לתאר איזו הרגשה צריכה להיות, שכן אדם ירגיש כזו שמחה, עד שהוא כבר לא יכול להגיד תחנון, למה כי זה יום טוב היום, מה יש? שפלוגי יהי' היום סנדק! יהודי פלוגי יהיה סנדק, ממילא הוא כבר לא יכול לומר תחנון, למה, כי הוא כל כך שמח, מלא בשמחה!

אך האם אתם מרגישים כזו שמחה? אני בעצמי אפי' כשאני סנדק.. אני לא מרגיש כזו שמחה, בפרט כשמישהו אחר סנדק. אבל חז"ל העמידו כך את הדין, משמע שכך צריך להיות, שכן אדם צריך להרגיש כ"כ את השמחה בזה שיהודי יעשה היום מצוה!

ברוך שמסר עולמו "לשומרים" עוד זכינו, שמתוך דאגתו העצומה, לשמירת "צביונם של כלל ישראל בכלל, ולעולם התורה בפרט", העמיד מערכת חדשה של פלאפונים, שמורים מכל דבר שאינו לרוח חכמים. והפקיד על זה את מורנו הגאון הגדול רבי ברוך דב דיסקין שליט"א ראש ישיבת "ארחות תורה". הממשיך בשליחותו הנאמנה, בפקודת ועצת רבותינו גדולי הדור שליט"א. ואין כאן המקום להאריך, רק אביא מכתב שכתב רבנו זצוק"ל בתחילת המערכה לפני הרבה שנים, ונצטרף לזה מן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל, וז"ל: בס"ד הן ידוע שיצר מחשבות לב האדם נוטה לירידה ברוחניות, וכתוב בתורה"ק כי יצר לב האדם רע מנעוריו, ומבואר בחז"ל קידושין דף ל' ע"ב בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. ומבואר בחז"ל כי אין אפשרות ליצול מן היצר אלא בתורה, וכל מה שמתחזקים ומשקיעים עצמם בעמל התורה טוב להם וטוב לעולם, ובזה כל עבודת היצר שלא יהיו ראשם ורובם בלמוד התורה. והנה בכל הדורות היצר ממציא נסיונות קשים להאדם להתגבר עליו, ובדורינו השפל בעונותינו הרבים היצר פשט ללכוד מאד לומדי התורה ביחד עם ירידת הצניעות, אשר כל אחד מהם מן הגורמים להאדם לרדת מאד. וכמו שהיצר מתגבר אנו מחויבים לעשות כדי שנוכל לעמוד ולא לירד שחת, ולצורך זה התאספנו לעשות עצה אין להציל את הדור. ואמרו בגמ' ברכות דף ו' מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, והנה לומדי הישיבות אשר עליהם ועל ידיהם מתקיים הד' אמות של הלכה והם עתיד כלל ישראל, ואשר נוכל לומר עליהם "רוח אפינו" והם מבחר נפשות כלל ישראל, אליכם דברינו מופנים התחזקו מאד להסיר הדברים אשר יכולים להגיע להעבירות הכי חמורות, אשר נצטוונו אפילו ביהרג ואל יעבור, בלי שיצטרכו לנקוט צעדים כאובים מאד. ותזכו לעלות במסילה העולה בית קל ותהי מאושרים גם בזה וגם בבא ויהי נועם ה' עליכם. ע"כ.

ואין לנו אלא להודות לבורא כל עולמים, שמסר עולמו לשומרים, וללכת לאורם של רבותינו, ועי"ז נזכה להזדכך ולהציל את נפשותינו מכל מרעין בישינ. ונזכה כולנו ל"וטהר לבנו לעבדך באמת".

"אוהבים דבריה" זהירות "חשמל"

כהמשך לענין חשמל שמופעל רח"ל ע"י יהודים. חשוב לדעת, שאמר רבנו שהתקנת גרטור, זה בכלל הוצאות שבת, שחוזרין. ובדידי הוי עובדא, ששאלנו את רבנו אם להוסיף כח בשביל מזגן, זה ג"כ בכלל הוצאות שבת, ואמר בודאי. והיתה הוצאה גדולה, וזמן קצר אחרי כן, זימן הקב"ה את הכסף חזרה באופן מופלא.

ספק, צלחות חד פעמי, שעמדו בסמוך לסיר רותח, ונמס הקצה שלהם, ונתחברו יחד, האם מותר להפרידן בשבת.

ניתן להאזין מידי יום לדבר תורה בהלכה ואגדה מרשכבה"ג רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל שנמסר ע"י תלמידו החברותא הגרמ"י שניידר שליט"א בקו אילת השחר 0799-555555 שלוחה 7 ובקול הלשון

ולכאו' הרי גם בלי חשש זה שילך וימסרם למלכות, הרי אסור לבזות אדם מישראל? ובפרט בזיון נורא כ"כ שהיה מתחנן כ"כ שיניח לו להיות בסעודה, והסכים לשלם עבור זה את "מחיר כל הסעודה", ועם כל זה תפסו בידי והוציאו. הרי זה שנאת חנם ממש, דלא הזכירו חז"ל שהיה שונאו מחמת חטא שראה בו, אלא שראה בעלמא "בר דבבי", וא"כ הרי היה כאן חטא נורא כ"כ לבזותו באופן מחפיר כ"כ, ובא ר' יוחנן ואומר למה נחרבה ירושלים, משום שהיה להם לפחד שיצא קלוקל מזה ולא פחדו, ולכאו' הרי היתה כאן שנאת חנם, ולמה לא אמר ר' יוחנן דנחרבה ירושלים מחמת השנאת חנם שבה? ובפרט דענין זה שהיה להם לחשוש שילך וימסור עליהם למלכות זה הרי ענין של חשבון דאם יעשו לו כך יכול לבוא מזה שילך למלכות ולמה צריכים לחוש כ"כ?

ומשמע מכאן דאה"נ בודאי החורבן בא על החטא הגדול של שנאת חנם, אלא שבא ר' יוחנן לומר מה הם הסיבות שגורמים לבוא לידי חטא כזה, והוא שהאדם מרגיש את עצמו בשלוח ובבטחון ומרגיש עצמו לתושב קבוע בעוה"ז, וכל זמן שאין מגעת אליו הרעה ח"ו הוא בוטח בעצמו והוא בשלוח ובמנוחה, ומתוך כך הוא בועט ויכול לבייש אנשים ולשנוא אותם.

אבל אם היה האדם יודע שבעוד כמה רגעים ח"ו יכולה לפגוע בו הרעה, אם שיחלה או "שיעזוב ח"ו את העולם", היה חושב אחרת לגמרי, ולא היה בוטח ושליו כ"כ, ולא היה עושה לאנשים כרצונו לביישם ולבעוט בהם, ורק מחמת גודל הבטחון ברוב שלוותו, ובוטח כי הוא תושב קבוע בעוה"ז, רק מחמת זה יש בו כח לעשות לחבירו כל מיני רעה רח"ל... וזהו מה שאמר ר' יוחנן כי חורבן ירושלים בא מחמת שהיו בוטחים ברוב טובתם ושלוותם, ואי"ז סתירה למה שאחז"ל דנחרב עבור שנאת חנם, כי שנאת חנם זה ג"כ תוצאה שהאדם בוטח על שלותו וטובתו ואינו שם על לבו כי גם בו יכולה לפגוע ח"ו מידת הדין ועל סמך זה שונא לחבירו. ולכן עליו ללמוד אומר רבי יוחנן שיש לכל אחד לדאוג מן הפורענות, ולפחד תמיד ממנה, וממילא לא יבוא לכל הדברים האלו שבין אדם לחבירו... ע"כ.

הצדיק אבד, ואין איש...

כבר עוברים עלינו "שלשים יום" מסילוקו לישיבה של מעלה, של רבנו רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל, וככל שעוברים הימים, ונשמטו עולה למעלה למעלה... אנו מתרחקים מלהרגיש את ה"חלל הנורא" שנוצר בעולם. חלל "בתורה", חלל "ביראה", חלל "בתפילה", חלל "בענוה מופלגת", חלל "בשלוח ומנוחת הנפש", ועוד הרבה חללים עצומים שנתרו ריקים בעולם.

ואין לנו אלא לתפוס בשולי גלימתו הטהורה, וללמוד מדבריו הנשגבים שהותיר לנו לפליטה. וראיתי השבוע בגליון "הנפלא" דרכו אמונה, המאיר עינינו מידי שבוע בדברים המאירים כספירים של רבינו רשכבה"ג מרן שר התורה זצוק"ל, שהובא שם ממה שאמר מרן רה"ר ר' גרשון זצוק"ל אחרי סילוקו של מרן שר התורה זצוק"ל, ומזכיר כמה דברים שצריך להתחזק, ובתוך דבריו אמר כך: וכפי שהזכירו קודם על דרגת האמונה, ויש הרבה מדרגות באמונה, אנכי השם אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, אמונה בהשגחה שהכל בידי שמים, הכל-הכל-הכל, ומי שחי עם האמונה שהכל בידי שמים זה נותן חיים מאושרים מאד, חיים אחרים לגמרי, שאין קפיידא על שום אדם, כי הכל בידי שמים, וכל דעביד רחמנא לטב עביד, וגם תפילה, התפילה היא אחרת עם יותר אמונה, ותלויה בדרגת האמונה, ע"כ.

וכל הרואה יראה, כמה "מדילי" נפח", שדברים אלו, בדרגות גבוהות באמונה, יכול לומר רק מי "שאוחז בזה". והלואי שיכנסו הדברים "בלבנו", ויהי לו לעילוי נשמה.

לתרומות והנצחות ניתן לתרום בנדריים פלוס ע"ש אוצרות פרי חיים או מספר הטלפון 03-763-0585 קוד 1979 - שלוחה 4 להערות והארות ולקבלת הגליון ניתן לפנות למייל - s31626532@gmail.com

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה, ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.